

Polgár, 1906. december 13. – New York, 1974. március 13.

Értelmiségi családból származott., apja a felekezeti elemi iskola kántortanítója volt Polgáron. Középiskolai tanulmányait az egri ciszterci főgimnáziumban végezte, ahol kiváló magyar és klasszikus műveltséget szerzett. A tehetséges érseki internista ifjúra felhívták Szmrecsányi Lajos érsek figyelmét, aki további tanulmányai során támogatta. 1925-ben, az érettségi vizsga letétele után beiratkozott a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem jogi fakultására. Egyetemi éve alatt a budai Szent Imre Kollégium lakója volt. Részt vett a fiatal katolikus értelmiség szociális reformokra törekvő mozgalmaiban. 1928-ban megválasztották az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség főtitkárának. Írásait a Vox Academica című lap közölte. Tagja volt a Bartha Miklós Társaságnak, s az 1929 őszén ebből kiváló Wesselényi Reform Klub vezetőségének, amelyet 1930 májusában azért tiltottak be, mert egy memorandumban az egyházi birtokokból földosztást javasoltak a törpebirtokosok részére. Egyetemi tanulmányait ekkor nem fejezte be, hanem újságírói pályára lépett és a gróf Dessewffy családnál háztanítóként szerzett jövedelméből tartotta fenn magát. 1931 májusában egyik alapítója a Prohászka Ottokár Társaságnak, amely a társadalmi kérdések keresztény valláserkölcsi alapon történő megoldását szorgalmazta, s amelynek vezetőségében Szekfű Gyula, Pethő Sándor, Horváth Sándor, Sík Sándor, Griger Miklós, Katona Jenő foglalt helyet, akik Prohászka Ottokár szociális elkötelezettsége és Giesswein Sándor modern keresztényeszméje mellett döntő hatást gyakoroltak politikai nézeteinek kialakulására. Politikai pályáját az 1930-as években az alkotmányvédő-legitimista körökben, Griger Miklós Néppártjában kezdte, tagja volt a Magyar Férfiak Szent Korona Szövetségének. 1935-ben barátaival megalakították a Deák Ferenc Társas Kör, hogy korosztályuk legjobbjait azonnali szociális és társadalmi reformok szolgálatára, valamint a fasiszmus és a kommunizmus által veszélyeztetett demokrácia védelmére egyesítsék. 1937-ben „A magunk útján” címmel Deák Ferenc írásait rendezte sajtó alá. A Társaság elnöke, gróf Dessewffy Gyula, *Az Ország Útja* címmel indított államtudományi és nemzetpolitikai havi folyóirata társszerkesztőjének (1937–1943) választotta. 1940-től a Független Kisgazdapárt tulajdonába került

Kis Újság

munkatársa, 1941-től 1944 márciusáig az

Esti Kis Újság

szerkesztője, a külpolitikai rovat vezetője. Időközben felkérték a

Magyar Nemzet

szerkesztésére. 1943. május 20-tól a német megszállásig a lap felelős szerkesztője és kiadója, Pethő Sándor örökségének méltó folytatója. A háború alatt bekapcsolódott az antifasiszta függetlenségi mozgalomba. Aláírta a Magyar Történelmi Emlékbizottság 1942. március 15-én a *Népszavában*

közzétett felhívását és írása jelent meg a Kállai Gyula által szerkesztett

Petőfi útján

című füzetben. Lefordította Wilhelm Röpke „A harmadik út” című könyvét, ami 1943-ban az ő előszavával jelent meg Budapesten. 1944 júniusában államtudományi doktorátust szerzett. A nyilas uralmat és a főváros ostromát Budán élte át, papi ruhába öltözve és egyházi iratokkal

ellátva rejtőzött a ferenceseknél. 1944 novemberében részt vett a Keresztény Demokrata Néppárt megalakításában, bevásztották az illegálisan megalakított párt Igazgató Bizottságába.

A főváros felszabadulása után bekapcsolódott a Keresztény Demokrata Néppárt legális szervezésébe, a február 27-én tartott vezetőségi ülésen megválasztották a párt főtítkárának. Nem értett egyet Pálffy József politikai elképzeléseivel, ezért 1945 nyarán Demokrata Néppárt néven maga is pártalapítási engedélyért fordult az Országos Nemzeti Bizottsághoz, amit Pálffy Józseffel ellentétben megkapott. 1945. szeptember 25-én hirdette meg a DNP programját, a kereszténydemokrácia megteremtését Magyarországon. A késői megalakulás miatt azonban a DNP nem vett részt az 1945-ös nemzetgyűlési választásokon. A párt lapja, az 1945. októberében megindított Hazánk felelős szerkesztője lett. 1946 október és 1947 szeptember között a Magyar Nemzeti Bank szerződéses tisztviselője volt, sajtószemléket készített.

Reálpolitikusként elismerte az új rendszer és vezetői néhány intézkedésének szükségszerűségét. Progresszív felfogása miatt ellentétbe került Mindszenty József bíboros-prímással. 1947 augusztusában, a püspöki kar többségének támogatását bírva döntött úgy híveivel, hogy a DNP indulni fog az országgyűlési választásokon. Hat mandátumot nyert el, amelyek közül az országos lajstromon szerzettet tartotta meg. A parlamenti bizottságok közül tagja volt a külügyi, a pénzügyi, a politikai, a közoktatásügyi bizottságoknak. Nevéhez nyolc elvi jelentőségű parlamenti felszólalás fűződik. Legelső beszédét a Dinnyés-kormány programjának vitáján, 1947. október 7-én, a legutolsót pedig a Dobi István kormányprogramja feletti vitán, 1948 decemberében mondta el. 1948 tavaszán részt vett az egyház és az állam között az iskolák államosításáról folyó tárgyalásokon. 1948 novemberében ő nyitotta meg a párt Világnézeti Akadémiáját. A Mindszenty-per megkezdése előtti napon feleségével, Jánosi József jezsuitával és Blaskó Mária író nő társaságában az Egyesült Államok budapesti nagykövetségének segítségével elhagyta az országot. 1949. február 2-án Bécsben nyilatkozatot tett közzé, amelyben bejelentette a DNP feloszlását. Ezt követően Salzburgban a Magyar Menekült Iroda vezetőjeként dolgozott, majd 1951-ben az Egyesült Államokban, New Yorkban telepedett le. Tagja lett a Magyar Nemzeti Bizottmány 13 tagú Végrehajtó Bizottságának, s a vallás- és közoktatásügyi bizottságot vezette. 1958-ban tagja lett a Magyar Nemzeti Bizottmány jogutódjának, a Magyar Bizottságnak és elnöke a Közép-Európai Kereszténydemokrata Uniónak. Az amerikai metropolis egyik temetőjében temették el, majd születésének 85. évfordulóján, 2001. december 13-án feleségével együtt a Nemzeti Kegyeleti Bizottság által adományozott díszsírhelyen újratemették a Fiumei úti temetőben.